

**RADA
EVROPSKÉ UNIE**

**Brusel 25. února 2014
(OR. en)**

6943/14

**COPEN 68
EUROJUST 46
EJN 34**

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Jordi AYET PUIGARNAU, ředitel, za generální tajemnici Evropské komise
Datum přijetí:	5. února 2014
Příjemce:	Uwe CORSEPIUS, generální tajemník Rady Evropské unie
Č. dok. Komise:	COM(2014) 57 final
Předmět:	ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ o provádění rámcových rozhodnutí 2008/909/SVV, 2008/947/SVV a 2009/829/SVV o vzájemném uznávání rozsudků, které ukládají trest odnětí svobody nebo opatření spojená se zbavením osobní svobody, rozsudků a rozhodnutí o probaci a alternativních trestech a rozhodnutí o opatřeních dohledu jakožto alternativy zajišťovací vazby

Delegace naleznou v příloze dokument Komise COM(2014) 57 final.

Příloha: COM(2014) 57 final

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 5.2.2014
COM(2014) 57 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

o provádění rámcových rozhodnutí 2008/909/SVV, 2008/947/SVV a 2009/829/SVV o vzájemném uznávání rozsudků, které ukládají trest odnětí svobody nebo opatření spojená se zbavením osobní svobody, rozsudků a rozhodnutí o probaci a alternativních trestech a rozhodnutí o opatřeních dohledu jakožto alternativy zajišťovací vazby

{SWD(2014) 34 final}

OBSAH

1.	Úvod.....	3
2.	Souvislosti rámcových rozhodnutí: soudržný a komplementární balíček právních předpisů.....	4
3.	Stav provádění a důsledky neprovedení ve vnitrostátním právu	5
4.	Předběžné hodnocení oznámených prováděcích zákonů	6
4.1.	Úloha dotčené osoby v procesu předávání.....	6
4.2.	Zásada vzájemné důvěry: v zásadě žádná úprava trestu	7
4.3.	Následná rozhodnutí: rozdíly ve výkonu trestu	8
4.4.	Povinnost přijmout předání, pokud nejsou důvody pro odmítnutí.....	8
4.5.	Lhůty	9
4.6.	Propojení rámcových rozhodnutí s evropským zatýkacím rozkazem.....	9
4.7.	Prohlášení o přechodných ustanoveních	10
5.	Nové právní prostředí pro používání třetího pilíře v praxi	10
6.	Závěr	11

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

o provádění rámcových rozhodnutí 2008/909/SVV, 2008/947/SVV a 2009/829/SVV o vzájemném uznávání rozsudků, které ukládají trest odnětí svobody nebo opatření spojená se zbavením osobní svobody, rozsudků a rozhodnutí o probaci a alternativních trestech a rozhodnutí o opatřeních dohledu jakožto alternativy zajišťovací vazby

1. ÚVOD

Ve společném evropském prostoru práva, který stojí na vzájemné důvěře, podnikla EU kroky k zajištění toho, aby se s nerezidenty, proti nimž je vedeno trestní řízení, nezacházelo jinak než s rezidenty. Zvláště důležité je to s ohledem na vysoký počet občanů EU, kteří jsou vězněni v jiném členském státě.

Právě v tomto duchu přijala EU v roce 2008 a 2009 tři doplňující se rámcová rozhodnutí, u nichž uplynuly příslušné lhůty k jejich provedení ve vnitrostátním právu.

- Do 5. prosince 2011 mělo být provedeno rámcové rozhodnutí Rady 2008/909/SVV¹ ze dne 27. listopadu 2008 o uplatňování zásady vzájemného uznávání rozsudků v trestních věcech, které ukládají trest odnětí svobody nebo opatření spojená se zbavením osobní svobody (dále jen „*rámcové rozhodnutí o předávání odsouzených osob*“). Toto rozhodnutí na jedné straně umožňuje členskému státu vykonat na osobě, která v něm pobývá, trest odnětí svobody uložený jiným členským státem. Na druhé straně zavádí systém předávání odsouzených vězňů zpět do členského státu, jehož jsou státními příslušníky, nebo v němž mají obvyklé bydliště (nebo do jiného členského státu, k němuž mají těsné vazby) k výkonu trestu odnětí svobody.
- Do 6. prosince 2011 mělo být provedeno rámcové rozhodnutí Rady 2008/947/SVV² ze dne 27. listopadu 2008[14] o uplatňování zásady vzájemného uznávání na rozsudky a rozhodnutí o probaci za účelem dohledu nad probačními opatřeními a alternativními tresty (dále jen „*rámcové rozhodnutí o probaci a alternativních trestech*“). Týká se mnoha alternativ k uvěznění a opatření, jež usnadňují brzké propuštění (např. povinnost nevstupovat do určitých míst, vykonávat veřejně prospěšné práce, nebo příkazy týkající se pobytu, školení či výkonu povolání). Rozhodnutí o probaci nebo jiný alternativní trest lze vykonat v jiném členském státě, pokud s tím dotyčná osoba souhlasí.
- Do 1. prosince 2012 mělo být provedeno rámcové rozhodnutí Rady 2008/829/SVV³ ze dne 23. října 2009 o uplatnění zásady vzájemného uznávání na rozhodnutí o opatřeních dohledu jakožto alternativy zajišťovací vazby (dále jen „*rámcové rozhodnutí o evropském příkazu k výkonu dohledu*“). Týká se propuštění ze zajišťovací vazby v přípravném řízení. Umožní předání nevazebního dohledu (např. povinnost zdržovat se na určeném místě nebo hlásit se v určených časech určenému orgánu) z členského státu, kde měla

¹ Rámcové rozhodnutí Rady 2008/909/SVV přijaté dne 27. listopadu 2008 (Úř. věst. L 327, 5.12.2008. s. 27)

² Rámcové rozhodnutí Rady 2008/947/SVV přijaté dne 27. listopadu 2008 (Úř. věst. L 337, 16.12.2008. s. 102)

³ Rámcové rozhodnutí Rady 2009/829/SVV přijaté dne 23. října 2009 (Úř. věst. L 294, 11.11.2009. s. 20)

podezřelá osoba spáchat trestný čin, do členského státu, v němž tato osoba obvykle bydlí. Umožní to podezřelé osobě, aby byla pod dohledem ve svém domovském členském státě až do doby, kdy se v jiném členském státě bude konat hlavní soudní líčení, místo toho, aby byla umístěna do vyšetřovací vazby.

Z vyhodnocení početných odpovědí na Zelenou knihu Komise o uplatňování právních předpisů EU souvisejících s trestním soudnictvím v oblasti zadržení⁴ vyplývá, že provedení rámcových rozhodnutí by mělo mít absolutní prioritu.

Tato zpráva tedy plní dvojí účel: zaprvé posoudit, v jakém stavu je provádění rámcových rozhodnutí s ohledem na pravomoc Komise zahájit od 1. prosince 2014 řízení pro nesplnění povinnosti⁵; zadruhé poskytnout předběžné hodnocení vnitrostátních prováděcích zákonů, které již Komise obdržela.

2. SOUVISLOSTI RÁMCOVÝCH ROZHODNUTÍ: SOUDRŽNÝ A KOMPLEMENTÁRNÍ BALÍČEK PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ

Každým rokem jsou desetitísíce občanů EU stíhány za údajné trestné činy nebo odsouzeny v jiném členském státě Evropské unie. Trestní soudy velmi často nařizují nerezidentům vazbu, jelikož se obávají, že se k hlavnímu soudnímu líčení nedostaví. Podezřelé osobě, která je v dané zemi rezidentem, by bylo v podobné situaci nejméně uloženo méně přísné donucovací opatření, např. povinnost hlásit se na polici nebo zákaz vycestování.

Na rámcová rozhodnutí je třeba pohlížet jako na balíček soudržných a komplementárních právních předpisů, které upravují problematiku vazby občanů EU v jiných členských státech a které mohou vést k tomu, že se bude méně používat vyšetřovací vazba před hlavním soudním líčením a usnadní se sociální rehabilitace odsouzených osob v přeshraničním měřítku. Úzce propojena nejsou jen tři rámcová rozhodnutí navzájem, ale i tato rozhodnutí a rámcové rozhodnutí o evropském zatýkacím rozkazu⁶.

Řádné provedení *rámcového rozhodnutí o evropském příkazu k výkonu dohledu* všemi členskými státy umožní podezřelým osobám, na které se vztahuje evropský zatýkací rozkaz, rychlý návrat do země, kde mají bydliště, a tam vyčkají na hlavní soudní líčení, které proběhne v jiném členském státě. Zamezí to dlouhým vyšetřovacím vazbám v cizí zemi v době mezi výkonem evropského zatýkacího rozkazu a konáním hlavního soudního líčení. V případě, že je řádně provedeno *rámcové rozhodnutí o probaci a alternativních trestech*, budou si soudci jisti, že daná osoba bude v jiném členském státě pod řádným dohledem a místo trestu odnětí svobody budou více ukládat alternativní tresty, jež budou vykonány v zahraničí.

Propojení existuje i mezi *rámcovým rozhodnutím o evropském příkazu k výkonu dohledu* a *rámcovým rozhodnutím o probaci a alternativních trestech*. Poté, co byla obviněná osoba v přípravném řízení odeslána zpět na základě *rámcového rozhodnutí o evropském příkazu k výkonu dohledu* a prokázala, že dodržuje uložené podmínky, bude soudce přirozeně více nakloněn k uložení alternativního trestu (místo odnětí svobody), který lze po hlavním soudním líčení vykonat v cizině.

⁴ KOM (2011) 327 v konečném znění: http://ec.europa.eu/justice/newsroom/criminal/opinion/110614_en.htm.

⁵ Den uplynutí přechodného období podle protokolu 36 Lisabonské smlouvy (viz bod 5).

⁶ Rámcové rozhodnutí Rady 2002/584/SVV ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy (dále jen „*rámcové rozhodnutí o evropském zatýkacím rozkazu*“) Úř. věst. L 190, 18.7.2002. s. 1)

Navíc je v článku 25 *rámcového rozhodnutí o předávání odsouzených osob* obsažen odkaz na *rámcové rozhodnutí o evropském zatýkacím rozkazu*. Toto ustanovení ve spojitosti s čl. 4 odst. 6 a čl. 5 odst. 3 *rámcového rozhodnutí o evropském zatýkacím rozkazu* umožňuje členskému státu, aby odmítl vydat své státní příslušníky nebo osoby, které se v něm zdržují nebo v něm mají trvalý pobyt, pokud se tento členský stát zaváže, že vykoná trest odnětí svobody v souladu s *rámčovým rozhodnutím o předávání odsouzených osob*.

Úplné využití potenciálu tohoto legislativního balíčku vyžaduje řádné provedení rámcových rozhodnutí ve vnitrostátním právu.

3. STAV PROVÁDĚNÍ A DŮSLEDKY NEPROVEDENÍ VE VNITROSTÁTNÍM PRÁVU

V době, kdy se připravovala tato zpráva, neprovedlo ve svém vnitrostátním právu rámcová rozhodnutí 10, resp. 14, resp. 16 členských států ani po více než 2 letech, resp. 1 roku po lhůtě pro provedení. Komise obdržela oznámení o prováděcích zákonech pouze od těchto členských států:

- *Rámcové rozhodnutí o předávání odsouzených osob* **DK, FI, IT, LU a UK** do lhůty pro provedení a **AT, BE, CZ, FR, HR, HU, LV, MT NL, PL, RO, SI a SK** po lhůtě pro provedení.
- *Rámcové rozhodnutí o probaci a alternativních trestech* **DK a FI** do lhůty pro provedení a **AT, BE, BG, CZ, HR, HU, LV, NL, PL, RO, SI a SK** po lhůtě pro provedení.
- *Rámcové rozhodnutí o evropském příkazu k výkonu dohledu*: **DK, FI, LV a PL** do lhůty pro provedení a **AT, CZ, HR, HU, NL, RO, SI a SK** po lhůtě pro provedení.

Od těchto členských států nedošlo žádné oznámení⁷:

- *Rámcové rozhodnutí o předávání odsouzených osob*: **BG, CY, DE, EE, EL, ES, IE, LT, PT a SE**.
- *Rámcové rozhodnutí o probaci a alternativních trestech*: **CY, DE, EE, EL, ES, FR, IE, IT, LT, LU, MT, PT, SE a UK**.
- *Rámcové rozhodnutí o evropském příkazu k výkonu dohledu*: **BE, BG, CY, DE, EE, EL, ES, FR, IE, IT, LT, LU, MT, PT, SE a UK**.

V příloženém pracovním dokumentu útvarů Komise se nachází tabulka o stavu provádění rámcových rozhodnutí a tabulka o prohlášení členských států učiněných v této souvislosti.

Rámcová rozhodnutí musí členské státy provést stejně jako v případě jiných prvků *acquis* EU. Rámcová rozhodnutí jsou ze své povahy pro členské státy závazná, pokud jde o výsledek, kterého má být dosaženo, ale volba formy a způsobu provedení je záležitostí vnitrostátních orgánů. Rámcová rozhodnutí nemají přímý účinek. Ve vztahu k rámcovým rozhodnutím přijatým podle hlavy VI Smlouvy o Evropské unii je však zásada konformního výkladu závazná⁸.

⁷ Některé členské státy informovaly Komisi o přípravě příslušné legislativy na vnitrostátní úrovni. Ani jeden z těchto členských států však do prosince 2013 tyto právní předpisy nepřijal a Komisi neinformoval.

⁸ Viz rozsudek Soudního dvora EU ze dne 16. června 2005 ve věci C-105/03 *Pupino*.

Neprovedení rámcových rozhodnutí některými členskými státy je velice problematické, protože členské státy, které rámcová rozhodnutí řádně provedly, nemohou těžit ze spolupráce ve vztazích s těmi členskými státy, které je včas neprovedly. V základech prostoru spravedlnosti totiž leží zásada vzájemného uznávání, která vyžaduje reciproční provedení ve vnitrostátním právu; tato zásada nemůže fungovat, pokud v obou dotčených členských státech nejsou právní nástroje správně provedeny. V důsledku toho musí členské státy, které včas provedly, při spolupráci s členským státem, jenž tak neučinil, nadále používat příslušné úmluvy Rady Evropy, když předávají jiným členským státům vězně nebo tresty z EU.

4. PŘEDBĚŽNÉ HODNOCENÍ OZNÁMENÝCH PROVÁDĚCÍCH ZÁKONŮ

Na zasedáních odborníků s členskými státy se zjistilo, že některé otázky a právní ustanovení vyžadují větší pozornost. Potvrdila to i předběžná analýza prováděcích právních předpisů členských států, které již Komise obdržela.

Tato zpráva se proto zaměřuje na vybrané články, jež tvoří základ rámcových rozhodnutí z hlediska jejich cílů. Jelikož tato zpráva pojednává o třech rámcových rozhodnutích, jsou tyto články seskupeny podle předmětu.

Jelikož se jedná o předběžné hodnocení, je zatím příliš brzy na vyvozování obecných závěrů o kvalitě provádění. Důvodem je rovněž skutečnost, že mnoho členských států dosud nesplnilo svou povinnost provést rámcové rozhodnutí.

Členské státy mají navíc málo praktických zkušeností s dosavadním uplatňováním rámcových rozhodnutí ve svém vnitrostátním právu. V době, kdy se zpracovávala tato zpráva, měla Komise jen omezený objem orientačních informací o praktickém používání rámcových rozhodnutí od tří členských států (BE, FI a NL). Z těchto omezených dostupných údajů vyplývá, že zatímco *rámcové rozhodnutí o předávání odsouzených osob* se již používá, dosud nedošlo k žádnému předání na základě *rámcového rozhodnutí o probaci a alternativních trestech* a *rámcového rozhodnutí o evropském příkazu k výkonu dohledu*.

Je třeba vyzdvihnout úsilí těch členských států, které rámcová rozhodnutí provedly včas, a připomínky týkající se těchto členských států je třeba chápat tak, že Komise tímto způsobem chce poskytnout pomoc s procesem provádění.

4.1. Úloha dotčené osoby v procesu předávání

(Článek 6 rámcového rozhodnutí o předávání odsouzených osob, článek 5 rámcového rozhodnutí o probaci a alternativních trestech a článek 9 rámcového rozhodnutí o evropském příkazu k výkonu dohledu)

Kvůli významu společenské rehabilitace jako vůdčího principu rámcových rozhodnutí musí být v prováděcích právních předpisech členských států zajištěno, aby dotčená osoba měla možnost vyjádřit své stanovisko k rozhodnutím o předání.

Možnost za určitých okolností předat odsouzenou osobu bez jejího souhlasu je obsažena v článku 6 *rámcového rozhodnutí o předávání odsouzených osob*. Protože se jedná o nový aspekt ve srovnání s Úmluvou Rady Evropy z roku 1983⁹, je důležité, aby členské státy toto ustanovení řádně provedly ve svém vnitrostátním právním řádu. Prováděcí právní předpisy by měly umožnit předání odsouzené osoby bez jejího souhlasu pouze za třech omezených okolností, tak jak jsou uvedeny v

⁹ Dodatečným protokolem k této úmluvě z roku 1997 již bylo za omezených okolností stanoveno předávání vězňů bez jejich souhlasu. Tento protokol nicméně nebyl ratifikován všemi členskými státy.

uvedeném článku. Přinejmenším by měly obsahovat ustanovení o zohlednění stanoviska odsouzené osoby (pokud se stále nachází ve vydávajícím státě); o vyrozumění odsouzené osoby; o konzultaci mezi příslušnými orgány a o možnosti orgánů vykonávajícího státu předložit odůvodněné stanovisko.

Z předběžné analýzy prováděcích právních předpisů členských států se zdá, že ne vždy je výslovně stanoveno, že odsouzená osoba by měla být vyrozuměna a měla by mít možnost vyjádřit své stanovisko, které je třeba brát v úvahu.

Podle *rámcového rozhodnutí o probaci a alternativních trestech* se souhlas odsouzené osoby vyžaduje vždy, ledaže se dotčená osoba sama vrátila do vykonávajícího státu, což lze považovat za souhlas. Důležité je to proto, jelikož toto rámcové rozhodnutí nelze použít proti vůli dotčené osoby. Je to důležité, protože toto rámcové rozhodnutí se použije pouze, pokud byla dotčená osoba již ve vydávajícím státě propuštěna, chce se do své vlasti vrátit jako „svobodná osoba“ a je připravena spolupracovat s orgány dohledu. Totéž platí pro *rámcové rozhodnutí o evropském příkazu k výkonu dohledu*, které upravuje situaci v přípravném řízení, kdy pro dotčenou osobu stále platí presumpce neviny.

Komise posoudí, zda členské státy ve svých prováděcích právních předpisech stanovily správně úlohu odsouzené osoby v procesu předávání.

4.2. Zásada vzájemné důvěry: v zásadě žádná úprava trestu

(Článek 8 rámcového rozhodnutí o předávání odsouzených osob, článek 9 rámcového rozhodnutí o probaci a alternativních trestech a článek 13 rámcového rozhodnutí o evropském příkazu k výkonu dohledu)

Důležité je najít správnou rovnováhu mezi dodržením původně uloženého trestu a právními tradicemi členských států, aby nevznikly rozpory, které by mohly negativně ovlivnit působení rámcových rozhodnutí. Jelikož jsou rámcová rozhodnutí založena na vzájemné důvěře v právní systémy ostatních členských států, mělo by být rozhodnutí soudce ve vydávajícím členském státě respektováno a v zásadě by se toto rozhodnutí nemělo revidovat ani měnit. Pouze pokud je délka nebo povaha trestu neslučitelná s vnitrostátními právními předpisy vykonávajícího členského státu (např. maximální zákonem stanovená délka trestu), lze trest pozměnit. Pozměněný trest však musí co možná nejvíce odpovídat původnímu trestu. Změna nesmí zpříšňovat trest uložený ve vydávajícím státě, pokud jde o jeho povahu či délku.

Některé členské státy rozšířily možnosti úpravy tím, že přidaly další podmínky (PL, SV). Pro vykonávající stát se tím otvírá možnost posoudit, zda trest uložený ve vydávajícím státě odpovídá trestu, který by byl obvykle uložen za daný trestný čin ve vykonávajícím státě. Zdá se, že to je v rozporu s literou a duchem rámcových rozhodnutí.

Pokud jde o tresty nespojené s odnětím svobody, *rámcové rozhodnutí o probaci a alternativních trestech* zajišťuje, že předat lze i alternativní trest, třebaže takový druh trestu by ve vykonávajícím státě nebyl uložen za podobný trestný čin. Kromě toho, jelikož členské státy musí zavést alespoň probační opatření a alternativní tresty uvedené v čl. 4 odst. 1 daného rámcového rozhodnutí, bude pozitivním vedlejším účinkem prosazování a sbližování alternativ k trestu odnětí svobody v různých členských státech. Z předběžného posouzení právních předpisů vyplývá, že některé členské státy neprovedly všechna závazná opatření (BG, PL).

Totéž platí o *rámcovém rozhodnutí o evropském příkazu k výkonu dohledu*, podle něhož musí mít členské státy alespoň šest závazných opatření (viz čl. 8 odst.1

uvedeného rámcového rozhodnutí). HU umožňuje předávat pouze tři opatření dohledu.

4.3. Následná rozhodnutí: rozdíly ve výkonu trestu

(Článek 17 rámcového rozhodnutí o předávání odsouzených osob, článek 14 rámcového rozhodnutí o probaci a alternativních trestech a článek 18 rámcového rozhodnutí o evropském příkazu k výkonu dohledu)

To, jak dlouho setrvá odsouzená osoba ve vězení, závisí do značné míry na právních ustanoveních o předčasném a podmíněném propuštění ve vykonávajícím členském státě. Rozdíly mezi členskými státy jsou v tomto ohledu značné: v některých členských státech je odsouzená osoba propuštěna po dvou třetinách trestu, v jiných po jedné třetině.

Článek 17 rámcového rozhodnutí o předávání odsouzených osob stanoví, že výkon trestu včetně důvodů pro předčasné nebo podmíněné propuštění se řídí právem vykonávajícího státu. Tento členský stát ovšem musí informovat na žádost členský stát, který uložil původní trest, o platných pravidlech pro možné předčasné nebo podmíněné propuštění. Pokud se vydávající členský stát obává, že předání by podle jeho názoru vedlo k předčasnému propuštění, může se rozhodnout, že dotčenou osobu nepředá a osvědčení vezme zpět. Je proto důležité, aby členské státy správně provedly tuto povinnost poskytovat tyto informace na žádost ještě před předáním a výkonem trestu, což se v případě prováděcích právních předpisů některých členských států nestalo.

Komise ve spolupráci s členskými státy a zúčastněnými stranami podpoří výměnu informací o předčasném a podmíněném propuštění prostřednictvím databází.

4.4. Povinnost přijmout předání, pokud nejsou důvody pro odmítnutí

(Článek 9 rámcového rozhodnutí o předávání odsouzených osob, článek 11 rámcového rozhodnutí o probaci a alternativních trestech a článek 15 rámcového rozhodnutí o evropském příkazu k výkonu dohledu)

Jedním z nových aspektů rámcových rozhodnutí je, že v zásadě ukládají povinnost vyhovět žádosti o předání. Vyplývá to ze zásady vzájemného uznávání rozsudků, z níž rámcová rozhodnutí vycházejí. Tato zásada se promítá do společného ustanovení rámcových rozhodnutí stanovícího, že vykonávající členský stát uzná rozsudek postoupený vydávajícím členským státem. Předání lze odmítnout pouze za omezených okolností, zejména když lze použít důvody k odmítnutí, které jsou uvedeny v jednotlivých rámcových rozhodnutích. Neplatí naopak povinnost vydávajícího státu postoupit rozsudek (viz čl. 4 odst. 5 rámcového rozhodnutí o předávání odsouzených osob).

Z předběžné analýzy prováděcích právních předpisů v členských státech vyplývá, že důvody k odmítnutí jsou ve vnitrostátním právu provedeny značně rozkolísaně. Některé členské státy neprovedly všechny důvody k odmítnutí, které jsou uvedeny v rámcových rozhodnutích (HU, LU, NL, DK, LV) a jiné zase další důvody přidaly (AT, BE, DK). Některé členské státy správně provedly důvody k odmítnutí jako nezávazné pro příslušný orgán (FI, LV, BG), jiné je provedly jako závazné (AT, IT, MT, SK) a ve třetí skupině se konečný výsledek skládá ze směsi závazných a nezávazných důvodů (BE, DK, HU, LU, NL, PL).

Provedení dodatečných důvodů k odmítnutí a jejich označení za závazné se jeví být v rozporu s literou i duchem rámcových rozhodnutí.

Pokud jde o otázku, zda pro příslušné orgány, které budou rozhodovat o uznání a výkonu, má být uplatňování důvodů k odmítnutí nezávazné, znění rámcových rozhodnutí jasně říká, že příslušný orgán může odmítnout uznání rozsudku a výkon trestu, pokud platí důvody k odmítnutí. Z této formulace vyplývá, že rozhodnutí o tom, zda uplatnit či neuplatnit důvod k odmítnutí, by mělo být ponecháno na volném uvážení příslušného orgánu případ od případu při zohlednění aspektu sociální rehabilitace, který leží v základech rámcových rozhodnutí. Důvody k odmítnutí by proto měly být provedeny jako nezávazné pro příslušný orgán.

Takový přístup odpovídá duchu rámcových rozhodnutí, který vyžaduje, aby předání zvýšilo vyhlídky na společenskou rehabilitaci a mohlo se uskutečnit na výslovnou žádost obviněné nebo odsouzené osoby. V takovém případě by povinnost odmítnout předání kvůli některému důvodu k odmítnutí obvykle nebyla v zájmu samotné odsouzené osoby.

4.5. Lhůty

(Článek 12 rámcového rozhodnutí o předávání odsouzených osob, článek 12 rámcového rozhodnutí o probaci a alternativních trestech a článek 12 rámcového rozhodnutí o evropském příkazu k výkonu dohledu)

Rámcová rozhodnutí zakládají nový, zjednodušený a účinnější systém předávání trestů, který usnadňuje a urychluje justiční spolupráci. Za tím účelem stanoví pro předávání pevné lhůty.

Členské státy by měly provést lhůty tak, aby konečné rozhodnutí, včetně odvolacího řízení, skončilo zpravidla do stanovené lhůty. K překročení lhůty může dojít jen za výjimečných okolností.

I když obecně platí, že všechny členské státy by měly zajistit, aby odsouzené osoby měly přístup k zákonným právům a opravným prostředkům v souladu s jejich vnitrostátní právní úpravou, AT, HU a LV do svých prováděcích právních předpisů nevěly ustanovení o maximální lhůtě pro rozhodnutí vyšších soudů o opravných prostředcích podaných ve věci předání.

Členské státy by měly zajistit, aby opravné prostředky obsažené v jejich právních systémech byly v rovnováze s významem přikládaným dodržování lhůt, které jsou stanoveny v rámcových rozhodnutích¹⁰.

4.6. Propojení rámcových rozhodnutí s evropským zatýkacím rozkazem

(Článek 25 rámcového rozhodnutí o předávání odsouzených osob a článek 21 rámcového rozhodnutí o evropském příkazu k výkonu dohledu)

Článek 25 rámcového rozhodnutí o předávání odsouzených osob ve spojitosti s čl. 4 odst. 6 a čl. 5 odst. 3 rámcového rozhodnutí o evropském zatýkacím rozkazu umožňuje členskému státu odmítnout předání osoby, na kterou se vztahuje evropský zatýkací rozkaz (nebo umožňuje předání za podmínky, že daná osoba bude vrácena k výkonu trestu do tohoto členského státu), pokud se vyžádaná osoba zdržuje ve vykonávajícím členském státě, je jeho státním příslušníkem nebo zde má trvalé bydliště, jestliže se tento členský stát zaváže provést výkon trestu odnětí svobody v souladu s rámcovým rozhodnutím o předávání odsouzených osob.

¹⁰

Viz rozsudek Soudního dvora EU ze dne 30. května 2013, Jeremy F. v. Premier ministre, C-168/13 PPU.

Některé členské státy (DK, HU, LU, LV, MT a SK) ve svých prováděcích právních předpisech neuvedly, že ve výše uvedených situacích by se měla použít jejich vnitrostátní ustanovení, kterými se provádí *rámcové rozhodnutí o předávání odsouzených osob*. AT tuto možnost poskytuje, jen pokud se žádost o předání týká jeho státních příslušníků. Místo toho, aby respektovalo povinnost vykonat trest tak, jak byl uložen ve vydávajícím státě, vyhradilo si NL právo posuzovat, zda uložený trest odnětí svobody odpovídá trestu, který by byl za stejný trestný čin uložen v Nizozemsku. Zdá se, že to je v rozporu s literou a duchem rámcových rozhodnutí.

Článek 21 *rámcového rozhodnutí o evropském příkazu k výkonu dohledu* stanoví možnost vydat evropský zatýkací rozkaz za účelem vrácení osoby, když má předstoupit před soud nebo když se její návrat vyžaduje, protože osoba neplní podmínky uložené v rámcovém rozhodnutí o evropském příkazu k výkonu dohledu. Článek 21 neprovedly všechny členské státy (HU, LV a PL).

Je to politováníhodné vzhledem k tomu, že evropský příkaz k výkonu dohledu by byl ze své povahy velmi užitečný k tomu, aby se osoby, které čekají na hlavní soudní líčení za relativně méně závažné trestné činy, mohly dostat domů. *Rámcové rozhodnutí o evropském příkazu k výkonu dohledu* tuto realitu uznává a v článku 21 výslovně netrvá na obvyklém požadavku, že evropský zatýkací rozkaz je možné vydat pro trestný čin, za který lze uložit odnětí svobody s horní hranicí sazby nejméně 12 měsíců¹¹.

4.7. Prohlášení o přechodných ustanoveních

(Článek 28 rámcového rozhodnutí o předávání odsouzených osob)

Rámcové rozhodnutí o předávání odsouzených osob ve svém článku 28 umožňuje členským státům, aby při přijetí tohoto rámcového rozhodnutí učinily prohlášení, že v případech, kdy bylo vydáno konečné rozhodnutí přede dnem, který stanoví (což však nemůže být později než 5. prosince 2011), použijí nadále stávající právní předpisy o předávání odsouzených osob. Toto rámcové rozhodnutí bylo přijato dne 27. listopadu 2008.

Z informací zaslaných Komisi vyplývá, že takové prohlášení učinily čtyři členské státy (IE, MT, NL a PL). Podle nejnovějších informací Komise, však IE, MT a PL tak učinily po přijetí tohoto rámcového rozhodnutí, tj. po 27. listopadu 2008. Podle názoru Komise nejsou tato prohlášení platná a toto časové omezení by členské státy měly ze svých stávajících nebo navrhovaných prováděcích právních předpisů bezodkladně odstranit.

5. NOVÉ PRÁVNÍ PROSTŘEDÍ PRO POUŽÍVÁNÍ TŘETÍHO PILÍŘE V PRAXI

Rámcové rozhodnutí, která byla přijata v rámci tzv. „třetího pilíře“, odsouhlasily jednomyslně všechny členské státy, jež se zavázaly, že je provedou před uplynutím lhůty pro provedení.

Členské státy tak vytvořily právní řád, který je pro ně závazný, stejně jako v dalších oblastech práva EU, třebaže až do uplynutí přechodného období podle protokolu 36 Lisabonské smlouvy není k dispozici žádný mechanismus pro vynucení.

Obecně platí, že vykonatelnost práva EU, včetně opatření přijatých v rámci třetího pilíře, se nemůže v jednotlivých členských státech lišit v závislosti na úrovni jejich

¹¹ Viz čl. 2 odst. 1 *rámcového rozhodnutí o o evropském zatýkacím rozkazu*.

provedení v národním právním řádu, neboť by to ohrožovalo dosahování účinné justiční spolupráce.

Od 1. prosince 2014 bude mít Soudní dvůr EU plnou pravomoc (včetně rozhodování o předběžných otázkách) vykládat právo v oblasti policejní spolupráce a justiční spolupráce v trestních věcech. Komise i členské státy budou mít právo zahájit řízení o nesplnění povinnosti proti těm členským státům, které právo EU neprovedly nebo jej neprovedly správně.

Tyto nové možnosti budou mít zvlášť velký význam pro nejdůležitější právní předpisy přijaté před Lisabonskou smlouvou v oblasti trestní spravedlnosti, k nimž podle názoru Komise náleží tři rámcová rozhodnutí

6. ZÁVĚR

I když je třeba ocenit dosavadní úsilí vynaložené některými členskými státy, míra provedení těchto tří důležitých právních předpisů není vůbec uspokojivá.

Cíle v podobě prostoru svobody, bezpečnosti a práva pro všechny občany EU, který je stanoven v článku 3 Smlouvy o Evropské unii, nemůže být dosaženo, pokud členské státy řádně neprovedou právní předpisy, na nichž se dohodly.

Částečné a neúplné provedení rámcových rozhodnutí brání uplatňování zásady vzájemného uznávání v oblasti trestní spravedlnosti. Kromě toho to maří oprávněná očekávání občanů EU, kteří v případě, kdy se stanou podezřelou nebo obviněnou osobou v jiném členském státě, přichází o vzácný nástroj umožňující jim zmírnit negativní dopad tohoto stavu na jejich život. Jde zejména o ty občany, na něž se v přípravném řízení vztahuje evropský zatýkácí rozkaz. Současně nelze dosáhnout cíle rámcových rozhodnutí, kterým je zajištění spravedlnosti a sociální rehabilitace podezřelých nebo obviněných osob.

Je třeba vyslovit politování nad opožděným provedením, protože rámcová rozhodnutí mají potenciál snížit počet trestů odnětí svobody, které soudci ukládají nerezidentům. Mohlo by to nejen snížit přeplněnost věznic, a tím zlepšit podmínky věznění, ale – ve svém důsledku – umožnit značné úspory v rozpočtových výdajích členských států na nápravná zařízení.

Vzhledem k tomu, že Komise bude mít po 1. prosinci 2014 pravomoc zahajovat řízení o nesplnění povinnosti, je pro všechny členské státy otázkou nejvyššího významu, aby informace v této zprávě zvážily a poskytly Komisi všechny další důležité informace s cílem splnit své povinnosti vyplývající ze Smlouvy. Komise dále nabádá ty členské státy, které signalizovaly, že připravují příslušné právní předpisy, aby je přijaly a oznámily tato vnitrostátní opatření co nejdříve. Komise naléhá na ty členské státy, které tak zatím neučinily, aby urychleně podnikly kroky k provedení těchto rámcových rozhodnutí v co největším rozsahu. Dále vyzývá ty členské státy, které rámcová rozhodnutí provedly nesprávně, aby je revidovaly a sladily své vnitrostátní prováděcí předpisy s ustanoveními rámcových rozhodnutí.